

Codul penal

◆

Codul de procedură penală

Legea de punere în aplicare ◆ Reglementări anterioare
◆ Legislație conexă ◆ Decizii ale Curții Constituționale
◆ Recursuri în interesul legii ◆ Hotărâri prealabile
◆ Index

Ediția a 29-a actualizată la **5 februarie 2023**
și îngrijită de avocat dr. Petruț Ciobanu

Editura Rosetti International
București, 2023

SUMAR

CODUL PENAL

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.....	9
Index.....	206
Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (<i>extras</i>).....	215

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	233
Dispoziții tranzitorii cuprinse în actele de modificare a Codului de procedură penală	539
Index.....	541
Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (<i>extras</i>)	556

ANEXĂ

Legea nr. 172/2022 pentru ratificarea Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014	564
Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014	567
Legea nr. 220/2022 privind valorificarea adaptată a unor măsuri dovedite benefice pentru instituțiile din domeniul justiției instituite pe perioada stării de alertă declarate în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19 (<i>extras</i>).....	572

Abrevieri

CDFUE	Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene
CEDO	Convenția Europeană a Drepturilor Omului/ Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CP 1969	Codul penal din 1969
CPP 1968	Codul de procedură penală din 1968
D.	Decretul
H.G.	Hotărârea Guvernului
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
L.	Legea
M. Of.	Monitorul Oficial, Partea I
C. civ.	Codul civil (Legea nr. 287/2009)
CP	Codul penal (Legea nr. 286/2009)
CPC	Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
CPP	Codul de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
Regl. ant.	Reglementarea anterioară
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Tabla de materii

	Art.
PARTEA GENERALĂ	1-187
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare	1-14
Capitolul I. Principii generale	1-2
Capitolul II. Aplicarea legii penale	3-14
<i>Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp</i>	3-7
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în spațiu</i>	8-14
Titlul II. Infrațiunea	15-52
Capitolul I. Dispoziții generale.....	15-17
Capitolul II. Cauzele justificative	18-22
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate.....	23-31
Capitolul IV. Tentativa.....	32-34
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni	35-45
Capitolul VI. Autorul și participanții.....	46-52
Titlul III. Pedepsele	53-106
Capitolul I. Categoriile pedepselor	53-55
Capitolul II. Pedepsele principale.....	56-64
<i>Secțiunea 1. Detențiunea pe viață</i>	56-59
<i>Secțiunea a 2-a. Închisoarea</i>	60
<i>Secțiunea a 3-a. Amenda</i>	61-64
Capitolul III. Pedeapsa accesorie și pedepsele complementare	65-70
<i>Secțiunea 1. Pedeapsa accesorie</i>	65
<i>Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare</i>	66-70
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor	71-73
Capitolul V. Individualizarea pedepselor	74-106
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	74
<i>Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele aggravante</i>	75-79
<i>Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei</i>	80-82
<i>Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei</i>	83-90
<i>Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere</i>	91-98
<i>Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată</i>	99-106
Titlul IV. Măsurile de siguranță	107-112¹
Capitolul I. Dispoziții generale.....	107-108
Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță	109-112¹

Titlul V. Minoritatea	113-134
Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului.....	113-116
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate	117-123
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate	124-127
Capitolul IV. Dispoziții comune.....	128-134
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice	135-151
Capitolul I. Dispoziții generale.....	135-137
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice	138-145
Capitolul III. Dispoziții comune.....	146-151
Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală	152-159
Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	160-164
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	165-171
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală	172-187
PARTEA SPECIALĂ	188-446
Titlul I. Infrațiuni contra persoanei	188-227
Capitolul I. Infrațiuni contra vieții	188-192
Capitolul II. Infrațiuni contra integrității corporale sau sănătății.....	193-198
Capitolul III. Infrațiuni săvârșite asupra unui membru de familie.....	199-200
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului.....	201-202
Capitolul V. Infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie	203-204
Capitolul VI. Infrațiuni contra libertății persoanei.....	205-208
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile	209-217
Capitolul VIII. Infrațiuni contra libertății și integrității sexuale	218-223
Capitolul IX. Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private	224-227
Titlul II. Infrațiuni contra patrimoniului	228-256¹
Capitolul I. Furtul.....	228-232
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria	233-237
Capitolul III. Infrațiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii.....	238-248
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice	249-252
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie	253-256
Capitolul VI. Infrațiuni care au produs consecințe deosebit de grave	256¹
Titlul III. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat	257-265
Capitolul I. Infrațiuni contra autorității.....	257-261
Capitolul II. Infrațiuni privind frontiera de stat.....	262-265
Titlul IV. Infrațiuni contra înfăptuirii justiției	266-288
Titlul V. Infrațiuni de corupție și de serviciu	289-309
Capitolul I. Infrațiuni de corupție.....	289-294
Capitolul II. Infrațiuni de serviciu	295-309
Titlul VI. Infrațiuni de fals	310-328
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori	310-316

Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare	317-319
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri.....	320-328
Titlul VII. Infrațiuni contra siguranței publice.....	329-366
Capitolul I. Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate	329-333
Capitolul II. Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice	334-341
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive.....	342-347
Capitolul IV. Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege	348-351
Capitolul V. Infrațiuni contra sănătății publice	352-359
Capitolul VI. Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice	360-366
Titlul VIII. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	367-384
Capitolul I. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice	367-375
Capitolul II. Infrațiuni contra familiei	376-380
Capitolul III. Infrațiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate.....	381-384
Titlul IX. Infrațiuni electorale.....	385-393
Titlul X. Infrațiuni contra securității naționale.....	394-412
Titlul XI. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate.....	413-437
Capitolul I. Infrațiuni săvârșite de militari.....	413-431
Capitolul II. Infrațiuni săvârșite de militari sau de civili	432-437
Titlul XII. Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război.....	438-445
Capitolul I. Infrațiuni de genocid și contra umanității.....	438-439
Capitolul II. Infrațiuni de război.....	440-445
Titlul XIII. Dispoziții finale	446

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal^[1]

(Publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009)

---

[1] Legea nr. 286/2009 privind Codul penal a fost modificată prin:

- **L. nr. 27/2012** pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012);
  - **L. nr. 63/2012** pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012);
  - **L. nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014** publicată în M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014. (A se vedea decizia în extras la art. 5);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 508/2014** publicată în M. Of. nr. nr. 843 din 19 noiembrie 2014. (A se vedea decizia în extras la art. 159);
  - **L. nr. 159/2014** pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 732/2014** publicată în M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 336 alin. (1));
  - **O.U.G. nr. 18/2016** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 405/2016** publicată în M. Of. nr. 517 din 8 iulie 2016. (A se vedea decizia în extras la art. 297 alin. (1));
  - **L. nr. 151/2016** privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016);
  - **O.U.G. nr. 13/2017** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 92 din 1 februarie 2017);
- Notă.** Înainte de intrarea în vigoare a dispozițiilor O.U.G. nr. 13/2017 (10 februarie 2017) aceasta a fost abrogată de O.U.G. nr. 14/2017 (M. Of. nr. 101 din 5 februarie 2017).
- **O.U.G. nr. 14/2017** privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 101 din 5 februarie 2017);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 224/2017**, publicată în M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017. (A se vedea decizia în extras la art. 335);

-
- **Decizia Curții Constituționale nr. 368/2017**, publicată în M. Of. nr. 566 din 17 iulie 2017. (A se vedea decizia în extras la art. 35);
  - **L. nr. 193/2017** pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 598 din 25 iulie 2017);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 518/2017**, publicată în M. Of. nr. 765 din 26 septembrie 2017. (A se vedea decizia în extras la art. 298);
  - **L. nr. 49/2018** privind precursorii de explozivi, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018 (cu aplicare din 1 aprilie 2018);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 601/2018** publicată în M. Of. nr. 1057 din 13 decembrie 2018. (A se vedea decizia în extras la art. 129);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 651/2018**, publicată în M. Of. nr. 1083 din 20 decembrie 2018. (A se vedea decizia în extras la art. 4);
  - **O.U.G. nr. 28/2020** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 228 din 20 martie 2020);
  - **L. nr. 217/2020** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru modificarea art. 223 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 1012 din 30 octombrie 2020);
  - **L. nr. 228/2020** pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul penal în vederea transpunerii unor directive ale Uniunii Europene (M. Of. nr. 1019 din 2 noiembrie 2020);
  - **L. nr. 233/2020** pentru modificarea art. 199 alin. (2) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 1036 din 5 noiembrie 2020);
  - **L. nr. 274/2020** pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 1144 din 26 noiembrie 2020);
  - **L. nr. 146/2021** privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuționale penale (M. Of. nr. 515 din 18 mai 2021);
  - **L. nr. 186/2021** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. Nr. 657 din 2 iulie 2021);
  - **L. nr. 207/2021** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru dispunerea unor măsuri de transpunere a Directivei (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului (M. Of. nr. 720 din 22 iulie 2021);
  - **L. nr. 219/2021** pentru modificarea și completarea Legii nr. 104/2008 privind prevenirea și combaterea producerii și traficului ilicit de substanțe dopante cu grad mare de risc (M. Of. nr. 739 din 28 iulie 2021);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 708/2021**, publicată în M. Of. nr. 1160 din 7 decembrie 2021. (A se vedea decizia în extras la art. 137);
  - **L. nr. 8/2022** pentru modificarea art. 257 alin. (4) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 20 din 6 ianuarie 2022);
  - **O.U.G. nr. 71/2022** pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 531 din 30 mai 2022);
  - **L. nr. 170/2022** pentru modificarea art. 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. Nr. 548 din 6 iunie 2022).

PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Legea penală și limitele ei de aplicare

Capitolul I

Principii generale

Art. 1. Legalitatea incriminării. (1) Legea penală prevede faptele care constituie infracțiuni.

(2) Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 2, art. 11]

Art. 2. Legalitatea sancțiunilor de drept penal. (1) Legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

(2) Nu se poate aplica o pedeapsă ori nu se poate lua o măsură educativă sau o măsură de siguranță dacă aceasta nu era prevăzută de legea penală la data când fapta a fost săvârșită.

(3) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 2, art. 11]

Legislație conexasă: C. Rom. – art. 23 alin. (12); ♦ CEDO – art. 7; ♦ CDFUE – art. 49.

Capitolul II

Aplicarea legii penale

Secțiunea 1

Aplicarea legii penale în timp

Art. 3. Activitatea legii penale. Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 10]

Legislație conexasă: C. Rom. – art. 15 alin. (2), art. 78.

Hotărâre prealabilă. 1. A se vedea decizia nr. 7/2016 redată la art. 5.

2. Prin decizia nr. 67/2022, M. Of. nr. 1.141 din 28 noiembrie 2022, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizările formulate de Curtea de Apel București, Secția a II-a penală (...) respectiv Curtea de Apel Brașov, Secția penală, (...) prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„Dacă normele care reglementează efectul întreruptiv de prescripție al actelor de procedură sunt norme de drept substanțial susceptibile de a fi aplicate ca lege penală mai favorabilă sau norme de drept procesual supuse principiului *tempus regit actum*” și „Dacă în aplicarea dispozițiilor art. 426 lit. b) C.proc.pen., astfel cum au fost interpretate prin decizia nr. 10/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța care

soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297/26.04.2018 și nr. 358/26.05.2022^[1], poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii” și **stabilește următoarele:**

1. Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din Codul penal.

2. Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele deciziilor Curții Constituționale nr. 297/26.04.2018 și nr. 358/26.05.2022, nu poate reanaliza prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acesteia din urmă decizii.

Art. 4. Aplicarea legii penale de dezincriminare. Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 12]

► **Legea de aplicare nr. 187/2012:**

Art. 3. (1) Dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii.

(2) Dispozițiile art. 4 din Codul penal nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire.

Art. 8. Dispozițiile art. 4 se aplică în mod corespunzător și pedepselor aplicate prin hotărâri care au rămas definitive anterior intrării în vigoare a prezentei legi, pentru fapte incriminate de actele normative prevăzute în titlul II.

Admitere excepție de neconstituționalitate. Prin decizia nr. 651/2018, M. Of. nr. 1083 din 20 decembrie 2018, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că:

1. Soluția legislativă cuprinsă în art.595 alin.(1) din Codul de procedură penală, care nu prevede și decizia Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare ca un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei/măsurii educative, este neconstituțională.

2. Soluția legislativă cuprinsă în art.4 din Codul penal, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu o lege penală de dezincriminare, este neconstituțională.

Hotărâre prealabilă. 1. Prin decizia nr. 12/2014, M. Of. nr. 507 din 8 iulie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov - Secția penală

[1] Deciziile Curții Constituționale nr. 297/26.04.2018 și nr. 358/26.05.2022 sunt redactate la art. 155 CP în nota de subsol nr. 1.

și pentru cauze cu minori și **a stabilit că**: Faptele prevăzute de art. 323 din Codul penal anterior și art. 8 din Legea nr. 39/2003, în reglementarea anterioară modificărilor aduse prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, se regăsesc în incriminarea din art. 367 din Codul penal, **nefiind dezincriminate**.

2. Prin decizia nr. 4/2015, M. Of. nr. 244 din 9 aprilie 2015, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de Tribunalul București - Secția I penală privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept respectiv:

„Dacă infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. 2 teza I (fapta a avut vreuna din urmările prevăzute de art. 182 alin. 1) și 4 din Codul penal din 1969 își găsește corespondentul în infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) din actualul Cod penal sau dacă, dimpotrivă, este dezincriminată?”

Stabilește că infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. 2 teza I (fapta a avut vreuna din urmările prevăzute de art. 182 alin. 1) și alin. 4 din Codul penal din 1969 în ipoteza în care fapta a produs o vătămare ce a necesitat între 11 și 90 de zile îngrijiri medicale și nu îndeplinește una dintre condițiile impuse de alin. (1) al art. 196 din Codul penal **este dezincriminată** începând cu data de 1 februarie 2014.

3. Prin decizia nr. 6/2015, M. Of. nr. 257 din 17 aprilie 2015, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept, și **a stabilit că**: În interpretarea dispozițiilor art.4 Cod penal, succesiunea de acte normative cu privire la prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior (Ordinul nr.3283 din 23.08.2012 al Ministerului Mediului și Pădurilor; art.202 pct.8 din Legea nr.187/2012 de punere în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal; Ordinul nr.76 din data de 6.02.2014 al Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice și Ordinul nr.118/24.02.2014 al Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice) nu a avut ca efect imposibilitatea stabilirii acestui preț și, pe cale de consecință, **nu a condus la dezincriminarea** în concreto a infracțiunilor de tăiere fără drept de arbori din fondul forestier național, prev. de art.108 din Legea nr.46/2008 și de furt de arbori din fondul forestier național, prevăzută de art.110 din Legea nr.46/2008.

Notă. Codul silvic (Legea nr. 46/2008) a fost republicat în M. Of. nr. 611 din 12 august 2015, dându-se textelor o nouă renumerotare. Infracțiunile precizate în decizia nr. 6/2015 se regăsesc în art. 107 și art.109.

4. Prin decizia nr. 10/2015, M. Of. nr. 389 din 4 iunie 2015, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de către Curtea de Apel Craiova, Secția Penală și Pentru Cauze cu Minori, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept vizând „modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 367 alin. (1) și (6) din Codul penal, respectiv dacă este îndeplinită condiția tipicității infracțiunii de grup infracțional organizat (sau dacă sunt întrunite elementele constitutive) atunci când pentru infracțiunea care intră în scopul grupului a intervenit dezincriminarea odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal”.

În interpretarea dispozițiilor art. 367 alin. (1) și (6) din Codul penal **stabilește că**:

În ipoteza în care odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, infracțiunea care intră în scopul grupului organizat **a fost dezincriminată**, nu mai este îndeplinită una dintre trăsăturile esențiale ale infracțiunii, respectiv condiția tipicității.

5. Prin decizia nr. 30/2015, M. Of. nr. 14 din 8 ianuarie 2016, ÎCCJ - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de către Curtea de Apel Braşov, prin care se solicită pronunţarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei probleme de drept „dacă în situaţia unei infracţiuni de înşelăciune (dar şi a altor infracţiuni, de pildă, furtul calificat), comise sub imperiul legii anterioare, prin modificarea conţinutului noţiunii de „consecinţe deosebit de grave” şi existenţa unui prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei are loc o dezincriminare parţială (a formei agravate), prin modificarea cerinţelor de tipicitate ca trăsătură esenţială a infracţiunii”.

Stabileşte că în situaţia unei infracţiuni de înşelăciune, comise sub imperiul Codului penal din 1969 care a produs un prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei, modificarea noţiunii de consecinţe deosebit de grave în Codul penal nu produce efectele prevăzute de art. 4 din Codul penal şi nici cele prevăzute de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codului penal şi nu conduce la dezincriminarea infracţiunii de înşelăciune.

6. Prin decizia nr. 9/2016, M. Of. nr. 356 din 10 mai 2016, ÎCCJ- Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel Timişoara, Secţia Penală, prin care se solicită pronunţarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: „Dacă elementul material al laturii obiective a infracţiunii de tulburare a ordinii şi liniştii publice prevăzute de art. 371 din Codul penal, trebuie îndreptat împotriva mai multor persoane şi dacă în situaţia în care acţiunea descrisă a vizat o singură persoană operează dezincriminarea conform art. 4 din Codul penal.”

Stabileşte că:

1. În aplicarea dispoziţiilor art. 371 din Codul penal, în cazul infracţiunii de tulburare a ordinii şi liniştii publice, pentru existenţa infracţiunii, violenţele, ameninţările sau atingerile grave aduse demnităţii nu trebuie să fie comise împotriva mai multor persoane, fiind suficient ca violenţele, ameninţările ori atingerile grave aduse demnităţii, care tulbură ordinea şi liniştea publică, să fie săvârşite, în public, împotriva unei persoane.

2. În ipoteza în care violenţele, ameninţările sau atingerile grave aduse demnităţii persoanei, care tulbură ordinea şi liniştea publică, au fost comise, în public, împotriva unei singure persoane, nu operează dezincriminarea, nefiind incidente dispoziţiile art. 4 din Codul penal.

7. Prin decizia nr. 18/2016, M. Of. nr. 930 din 18 noiembrie 2016, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel Craiova – Secţia Penală şi pentru Cauze cu Minori, prin care se solicită pronunţarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: modalitatea de interpretare a dispoziţiilor art. 280¹ din Legea nr. 31/1990, în sensul de a se lămuri dacă este îndeplinită condiţia tipicităţii infracţiunii de transmitere fictivă a părţilor sociale, atunci când pentru infracţiunea pentru care s-a început urmărirea penală, de la care s-a sustras inculpatul prin vânzarea părţilor sociale, **a intervenit dezincriminarea**, ca efect al Deciziei Curţii Constituţionale nr. 363 din 07.05.2015.^[1]

[1] Prin dec. nr. 363/2015, M. Of. nr. 495 din 3 mai 2015, Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că dispoziţiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale sunt neconstituţionale.

Stabilește că: în interpretarea dispozițiilor art. 280¹ din Legea nr. 31/1990, în ipoteza în care infracțiunea pentru care s-a început urmărirea penală, de la care s-a sustras inculpatul prin transmiterea fictivă a părților sociale, a fost dezincriminată, nu mai este îndeplinită una din condițiile de tipicitate pentru reținerea acestei infracțiuni.

8. Prin decizia nr. 6/2017, M. Of. nr. 284 din 24 aprilie 2017, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, **a admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel Timișoara – Secția Penală, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Interpretarea dispozițiilor art. 253¹ din Codul penal din 1969, în sensul de a lămuri dacă intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.845 din 13 noiembrie 2015 (prin care s-a constatat că sintagma „raporturi comerciale” din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională), fiind dezincriminată, fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale în sensul art. 253¹ din Codul penal din 1969, în situația în care atât actul sau decizia funcționarului public, cât și raporturile comerciale cu beneficiarul, au avut loc anterior datei de 01.10.2011 când a intrat în vigoare Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, când noțiunea de „raport comercial” avea un înțeles normativ determinat și determinabil prin prisma dispozițiilor Codului comercial, cum s-a stabilit în parag. 20 din Decizia Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015” și **stabilește:**

Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial pentru o persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale, intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, fiind dezincriminată, indiferent de data îndeplinirii actului ori a participării la luarea deciziei și indiferent de data raporturilor comerciale.

Art. 5. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. (1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 13]

► **Legea de aplicare nr. 187/2012:**

Art. 11. Dispozițiile art. 62 din Codul penal privind amenda care însoțește pedeapsa închisorii nu se aplică în cazul infracțiunilor săvârșite anterior intrării în vigoare a acestuia și nu vor fi avute în vedere pentru determinarea legii penale mai favorabile.

N. red.: Art. 6 din Legea nr. 241/2005 cu următorul conținut: *Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 6 ani reținerea și nevărsarea, cu intenție, în cel mult 30 de zile de la scadență, a sumelor reprezentând impozite sau contribuții cu reținere la sursă.*

Art. 12. (1) În cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă.

Art. 16. (1) Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare.

(2) Pentru determinarea legii penale mai favorabile cu privire la suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 5 din Codul penal, instanța va avea în vedere sfera obligațiilor impuse condamnatului și efectele suspendării potrivit legilor succesive, cu prioritate față de durata termenului de încercare sau supraveghere.

Art. 17. În aplicarea dispozițiilor referitoare la legea penală mai favorabilă intervenită în cursul procesului, o pedeapsă cu suspendarea executării, aplicabilă potrivit Codului penal din 1969, este considerată mai favorabilă decât o măsură educativă privativă de libertate prevăzută de Codul penal.

Admitere excepție de neconstituționalitate. Prin decizia nr. 265/2014, M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală și a constatat că:

Dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

Curtea în esență a motivat astfel:

[...] Curtea Constituțională constată că dispozițiile art. 5 din actualul Cod penal, în interpretarea care permite instanțelor de judecată, în determinarea legii penale mai favorabile, să combine dispozițiile Codului penal din 1969 cu cele ale actualului Cod penal, contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind separația și echilibrul puterilor în stat, precum și ale art. 61 alin. (1) privind rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării.

Curtea observă că noțiunea de *instituție autonomă* nu este reglementată în niciunul dintre cele două coduri penale și nici în legea de aplicare a actualului Cod penal. Așa fiind, chiar dacă în limbajul juridic curent utilizarea noțiunii de *instituție autonomă* pentru anumite categorii juridice este acceptată, caracterul autonom al acesteia, astfel cum acesta este susținut în doctrină și practica judiciară, presupune că ea are o existență de sine stătătoare și nu depinde de ansamblul normativ în care este integrată pentru a-și îndeplini finalitatea. Or, o atare concluzie este inadmisibilă, întrucât nu se poate reține că o normă din Codul penal care reglementează cu privire la o anumită instituție de drept penal (recidivă, concurs de infracțiuni, prescripție etc.) este independentă de legea căreia îi aparține. Această distincție are o deosebită importanță pentru înțelegerea conceptului de lege, pentru că numai așa se poate oferi noțiunii de «lege penală mai favorabilă» un înțeles constituțional.

Totodată, Curtea observă că prin Decizia nr. 2 din 14 aprilie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a decis că în aplicarea art. 5 din Codul penal prescripția răspunderii penale reprezintă o instituție autonomă față de instituția pedepsei, conferind astfel articolului 5 din Codul penal, în interpretarea dată, valențe neconstituționale. Curtea constată că, odată cu publicarea prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, efectele Deciziei nr. 2 din 14 aprilie 2014 a instanței supreme încetează în conformitate cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție și cu cele ale art. 477¹ din Codul de procedură penală.